

10. SINIF

FELSEFE

SORU MODÜLÜ



› Felsefeyi Tanıma

1. “Çalıştığım kurumda 10 kişinin olduğu bir toplantıya çağrıldım. Toplantıda yönetici kişi konumundaki insan, konunun ‘kurumdan beklentilerimiz’ olduğunu söyledi. Kendisinin de kurum adına gelen temsilci olduğunu belirtti. Katılımcıların her biri verilen süre kapsamında beklentilerini açıklamaya başladı ve yeterince tartışmayla birlikte sonlandı. Toplantı sonunda kurum yetkilisi yazacağı raporun başlıklarını açıkladığında özellikle üç kişinin konuşmasındaki vurgulanan noktaları aldığını görünce şaşırsam da toplantının genelini düşündüğümde; 7 kişinin sadece kurumla ilgili kendi farkındalıkları düzeyinde betimlemeler yaptığını fark ettim. Diğer 3 kişinin konuşmasında ise ‘kurum’ kavramı içselleştirmiş olmakla beraber kendilerinin temsil ettiği alanla ilgili kurumu olumsuzlama ve dönüştürme yönelimli istekleri net biçimde sunduğunu hatırladım. Yani toplantıya katılan herkes ‘kurum’la ilgili farkındalık içinde olsa da sadece o kişilerin bu farkındalığı yaşayan kendilerinin de farkında olduğu netti.”

Bu parçadan,

- I. İstekten doğan eylem özbilincin yönelimidir.
- II. Bir şeyi sadece tasvir etmek, o şey karşısında kişiyi özneleştirmez.
- III. Eşit olmayan koşullarda özbilinç ortaya çıkmaz.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Bilgi, özne ve nesne arasında kurulan bağdan oluştuğuna göre, bu bağlar ancak özne tarafından kurulabilir. Çünkü nesneye yönelen, onu algılayan, anlayan ve açıklayan öznedir. Nesne, öznenin yöneldiği pasif konumdaki bir olay, olay veya varlıktır.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisine yol açmaktadır?

- A) Bilen öznenin, bilme eyleminde aktif rol oynamasına
B) Bilginin nesne olmadan, yalnızca özne temelinde gerçekleşmesine
C) Bilginin algılama yoluyla ortaya çıkmamasına
D) Bilginin elde edilmesinde nesnenin belirleyici olmasına
E) Bilginin, özne ve nesnenin ilişkisi dışında oluşmasına

3. Hiç ilgi duymadığımız bir bölgenin özelliklerini veya hiç tanımadığımız tropik bir meyvenin tadını bilemeyiz.

Buna göre, bilgi sahibi olmanın ilk koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zihinden bağımsız bir nesne olması
B) Zihnin sürekli hazır durumda bulunması
C) Bilinçli bir kararla zihnin nesneye yönelmesi
D) Nesnenin zihne bağlı olması
E) Nesne görülmese de sezgisel olarak bilinmesi

4. “İki gözükara düşünür arasında dolayım kurmaya, aracılık etmeye çalışan kişi, kendi kendini bayağılaştırır: Benzersizi görecektir gözler yoktur onda. Her yerde benzerlikler görmek, her şeyi aynı kılmak zavallı gözlerin işaretidir.”

Bu parça “düşünme”yle ilgili neyin eksikliğini vurgular niteliktedir?

- A) Evrensel bilgiyi hedeflememesi
B) Gerçekliğin gerisindeki görünmeyene odaklanmaması
C) Eleştirel niteliği taşıyamaması
D) Tutarlı olmaması
E) Öznellikten kurtulamaması

5. İnsanın fizyolojik donanımı çevresini duyumsamasında temel unsur olsa da anlamlandırma ve tanımlama yapabilmesi için kendi başına yeterli değildir. Kişinin çevresiyle etkileşimindeki farkındalığı onun sadece etrafını tanımlamasıdır. Kişinin kendisini nesne edinerek, olduğu bütünlükte anlamlandırması ise kendini tanıma ve tanıma isteğiyle beraber gelişen farkındalık olarak başka türlüdür. Bu farkındalıkta ötekiyle anlamlandırma söz konusudur. Bu alanda kendini anlamlandırabilen öznenin karşılaşması söz konusudur.

Bu parçada tartışılan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünme ve düşünce farkı
B) Bilen ve bilinen farkı
C) Bilinç ve özbilinç farkı
D) Dogmatiklik ve sorgulayıcılık farkı
E) Nesne ve varlık farkı

6. Varlık, insana verilmiş bir alan olmadığından onu herkesin bilmesi olanaksızdır. Özne olmadan nesnenin varlığı söz konusu edilemez. Nesnel alanı belirleyen de bilen de bilinçtir. Nesnel varlık görünüşüdür. Bu nedenle insanın felsefe bakımından, açıklamaya çalışacağı varlık alanını araması, bulması gerekir. Çünkü görünüşte olan süreçler daha büyük bilinmeyen bir alanla kuşatılmıştır. Bu nedenle felsefenin, bu varlık konusunda daha öteye geçebilecek bir atılım göstermesi “öz”ün bilinmesi için gereklidir.

Bu parçadan;

- I. algılarla sınırlı kalan “bilinç”in varlığın özünü kavrayamacağı,
- II. felsefenin alanının olgusal olması gerektiği,
- III. felsefenin varlıkla ilgili bilinç dışı bir düşünme olduğu

tespitlerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. Descartes'a göre zekâca geri olanlar dâhil, insanların tümü, sözcükleri düşüncelerini anlaşılır kılacak bir biçimde düzenleyebilirler. Oysa hiçbir hayvan, ne ölçüde iyi beslenirse beslensin, nasıl bir eğitim görürse görsün böyle bir şeyi başaramayacaktır. Bu onların konuşmak için gerekli olan organlarının yeterince gelişmemiş oluştundan dolayı da değildir. Papağanlara kimi sözcükleri söylemeyi öğretebiliyorsunuz: ne var ki onlar bu sözcüklerle cümleler kurmayı hiçbir zaman başaramıyorlar. Buna karşılık konuşma organları engelli olan sağır ve dilsiz insanlar bile ne yapıp edip düşüncelerini başkalarına iletebilecek işaretler sistemi geliştiriyorlar.

Bu parçadaki durumun nedeniyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Konuşma yetisi sadece insana özgüdür.
- B) Hayvanlarda iletişim aracı olan dil yetersiz düzeydedir.
- C) Düşünme yetisi, insanların tür olarak ayırt edici niteliğidir.
- D) Düşünme ve dil arasında bir belirleyicilik yoktur.
- E) Her canlının düşünme biçimi ve aktarımı özdeş değildir.

8. Bilgi; bilen özne ile bilinen nesne arasında kurulan bağ sonucu ortaya çıkan ürüne verilen addır. "Bilen" ancak ve ancak insandır. "Bilinen" ise insanı çevreleyen her şeydir. İnsanın bilgiye ulaşma süreci, bilgiyi elde etme şekli diğerlerinden farklı olacağı için kurulan bağ da farklıdır. Bağ kurma sürecinde kullanılan deneyim, akıl, inanç, sezgi gibi farklı bilme yöntemleri olacağından anlamları da farklı olacaktır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Bilgi, özne-nesne etkileşimine dayanır.
- B) Farklı doğruluk değerlerine sahip bilgi çeşitleri bulunmaktadır.
- C) Bilgiye ulaşmada farklı basamaklardan geçilmektedir.
- D) Her bilgi mutlaka sezgiye dayanmalıdır.
- E) Niteliksel olarak farklı bilgi türleri bulunmaktadır.

9. Felsefe kaynağını yaşamda karşılaştığımız sorunlarda buluyor. Bu sorunları anlama, yorumlama, kavramlaştırma, bu kavramlaştırmayı düzenleme, eleştirme çabası... Bu çabayı da inceleme çabası... Öyleyse, yaşamdan gelen felsefe yaşama da uygulanabilir. Tek tek yaşam sorunları, belli felsefe çerçeveleri içinde, kavramsal çalışmalarla ele alınabilir.

Bu parçada felsefi düşünmeyle ilgili özellikle aşağıdakilerden hangisinin vurgulandığı söylenebilir?

- A) Pratikten kopmayan bir teorik faaliyet olduğu
- B) Tek amacının somut yaşamı anlamak olduğu
- C) Olan bitene öznellik kattığı
- D) Gerçekliği kavramayacak düzeyde olduğu
- E) Sistemsiz ve yontemsiz bir düşünme olduğu

10. Ülkemizde pozitivistin de etkisiyle fen bilimlerinin fetişleştirilmesi düzeyine varan felsefe karşıtlığına karşı şunu söylemek isterim: Felsefe eğitiminin gerçek yararı kazandırdığı bilgi birikiminde değildir. Çünkü bir kişide içselleşmeyen onun özelinde varlık kazanmayan felsefi bilgi birikimi unutulup yitirilecektir. Felsefe kuru bilgi yığını değildir. Felsefe, her türlü düşüncenin rasyonel eleştirisini yapabilme yeteneğini geliştiren, çok yönlü bakış açısı geliştiren ve sonuca ulaşmada sağlam temeller sunan bir etkinliktir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefenin gerçek işlevi sağladığı bilinç biçimidir.
- B) Felsefe, bilimlerin öğrenilmesinden sonra kavranabilir.
- C) Felsefi düşünme pratik yararı olmayan bir zihinsel etkinliktir.
- D) Felsefenin günümüzde bilimleşmesi kaçınılmazdır.
- E) Felsefe ilerleyen bir düşünme etkinliğidir.

1. Sokrates, kendi döneminde yaşayan filozoflardan önemli ölçüde ayrılır. O, çağının yaygın tutumunun aksine doğa felsefesi ile değil, ahlak felsefesi ile ilgilenmiştir. O, aynı zamanda düşündüğü gibi yaşayan, inançları uğruna ölebilen bir filozoftur.

Bu parçadaki açıklama, felsefenin hangi özelliğini gösterir?

- A) Öznel bir bilgi olma
- B) Sistemli ve düzenli bir etkinlik olma
- C) Evrensel bir bilgi olma
- D) Tutarlı bir yaşamı var edilebilme
- E) Olanı olduğu gibi ele alma

2. Evren ve insan doğasıyla ilgili temel soruları sormaya başlayan ilk filozofların yaşamları hakkında az şey bilinir ancak, kimisi gök bilimci, kimisi hekim olan bu filozoflar, Olympos tanrılarınca değil, kozmik kurallarca yönetildiğine inandıkları dünyanın işleyiş ilkelerini akıl ve gözlemle ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin felsefe için önemi vurgulanmıştır?

- A) Mantık ve olgulara dayalı araştırmanın
- B) Çalışmalarını tanrısal bir temele dayandırmanın
- C) Doğüstü bir öz ile evreni açıklamaya çalışmanın
- D) Kendisinden önceki bilgileri reddetmenin
- E) Bilimin sonuçlarından faydalanmanın

3. İnsanın yaşamını yönlendirmek ve yönetmek adına kendi akıl gücünden yararlanması, gözü kapalı başkalarının ardından yürümesinden iyidir.

Bu parçanın felsefeyle ilgili neyi vurguladığı söylenebilir?

- A) Sistemli ve tutarlı bir etkinlik olmasını
- B) Olgusal alandan hareket eden bir disiplin olmasını
- C) Ticaretin ve demokrasinin gelişimine yardımcı olan bir disiplin olmasını
- D) Yaygın tutum ve düşünceden çok özgün düşünceye önem vermesini
- E) İnsanın günlük hayatındaki sorunların çözümüne yardım etmesini

4. Karşılaştığı büyük zorluklara rağmen filozof, çözüm bekleyen sorularla uğraşmada ısrarlıdır. Çünkü onun gerçeği arayışı bu soruların cevaplarına bağlıdır. Filozof, her şeye rağmen büyük bir içtenlikle ve kararlılıkla bu yanıtları arar. Bunun asıl nedeni ise daha ideal bir yaşama kavuşabilmesi için gerçeklerin ortaya çıkarılmasının zorunlu olmasıdır. Filozofun ısrarla gerçeği arayışı er ya da geç, insanların nasıl yaşamaları gerektiği konusunda bazı önerilerde bulunmasını sağlar.

Bu parçada felsefenin özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Öznel olması
- B) Tutarlı olması
- C) Refleksif olması
- D) Sorgulayıcı olması
- E) Olması gereken üzerine düşünmesi

5. Filozof düşündüğü gibi her türlü bilgiye sahip olan kişi değildir. Filozof bilgi sahibi olan değil, bilgiyi ve bilgeliği seven ve ona sahip olmak için yola çıkan erdemli kişidir.

Bu parçada filozofun hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) Olan biteni sezgiyle anlamaya çalışması
- B) Farklı konular üzerine çalışmalar yapması
- C) Yaptığı çalışmalarla çevresini etkilemesi
- D) Kendi içinde tutarlı olması
- E) Bilgiye ulaşmayı amaç olarak belirlemesi

6. Gerçek filozof, hiçbir çıkar gözetmeden sadece bilmek isteyen kişidir ve sadece bilmek için bilgiye yönelir. Filozof hakikati arayan kişidir. Var olan bilgileri irdeleyerek hakikatin bilgisine ulaşmaya çalışır.

Bu parçada filozofların hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

- A) Eğitimli olmalarının gerekmesi
- B) Bilimlerden yararlanmaları
- C) Değişmeye kapalı olmaları
- D) Hikmete yönelmeleri
- E) İçinde bulundukları toplumsal koşullardan etkilenmeleri

7. Felsefenin kelime anlamı dışında uzlaşılan bir tanımı yoktur. İlk filozoftan bu yana filozoflar yaptıkları sorgulayıcı düşünsel etkinliği farklı içeriklerle tanımlamıştır. Bir bilim insanının bilimi farklı tanımlama şansı yoktur. Çünkü kendisini somut var olanlarla, olgularla sınırlayan bir bilginin öznel tanımı yapılamaz. Oysa felsefe, varlığı bütünüyle ele aldığı ve görünenin ötesini de sorgulama alanına kattığı için ortak tanımının yapılması mümkün değildir.

Bu parçada felsefenin anlamında “ortaklaşamama” neye dayandırılmıştır?

- A) Filozofların yetersiz bilgi düzeyine
- B) Metafizik konularla ilgilenmesine
- C) Filozofların sürekli şüpheci olmasına
- D) Tarih içinde farklı amaçlar içermesine
- E) Bilimsel yöntemi benimsememesine

8. İleri düzeyde sahip olduğumuz bir zekâ bize keskin bir görme yeteneği kazandırabilir. Bu durum tabi ki felsefe yapma için gerekli bir koşuldur. Ancak yeterli değildir. Filozofu değerli kılan sadece biriktirdiği bilginin miktarı ya da çok ayrıntılı düşünebilen zekâyâ sahip olması değildir. Bunun yanında tevazuyu içeren, çocuksu arayışı hep canlı kılan ve yaşamıyla iynin simgesi olan bir hikmeti de taşımaktır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) Zeki olmayan insanlar da felsefe yapabilir.
- B) Bilgelik, entelektüel bir nitelik olmakla birlikte aynı zamanda erdemdir.
- C) Filozof ve bilgelik birbirinden bağımsız kimliklerdir.
- D) Bilgelğe ulaşmak toplumsal yaşamdan kopmadan mümkün değildir.
- E) Bilgelik, soru sormaktan çok tüm cevapların bilgisine sahip olmaktır.

9. İnsan, aklını ve görüşlerini sadece varlığını ayakta tutmak ve gerekli pratik ya da teknik bilgiler edinmek için kullanmaz; kimi zaman sırf bilmek ister, böylece pratik alandan “bilmek için bilme” alanına geçer, dolayısıyla bilime varır. İşte felsefe, tam da böyle bir durumda doğmuştur.

Buna göre, felsefenin ortaya çıkışında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Teorik kaygıyla araştırma
- B) Pratik alana yöneliş
- C) Teknik bilginin gelişmesi
- D) Yaşamı kolaylaştırma isteği
- E) Tecrübeden yararlanılmasının gerekliliği

10. Filozof; kesin, mutlak bilgilerin bulunduğunu düşünerek mutluluk duyan kişi olmadığı gibi hiçbir şeyin bilinemeyeceğini düşünen bir kuşkucu da değildir. Gerçek bilgi alanında, gerçek eylem alanında filozof ön yargılarından, içerisinde yaşadığı çevrenin kendisine kabul ettirmek istediği inançlardan, tutkularından, alışkanlıklardan uzak durabilen, onlara dışarıdan bakabilen bir kişidir.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi filozofun özelliklerine ters düşer?

- A) Eleştirel olma
- B) Mutlak olanı bilme iddiasında olma
- C) Ön yargılardan uzak olma
- D) Doğruya ulaşma çabasında olma
- E) İnançlardan bağımsız olma

11. Aç kararla ne felsefe yapılır ne de filozof olunur. Çünkü felsefe yapmak için insanın önce fizyolojik gereksinimlerini karşılaması ve maddi zenginliği elde ederek huzur içinde olması gerekir. Ancak Spinoza gibi bazı düşünürlerin yaşamında maddi zenginlik belirleyici olmamıştır. Spinoza; şan, şöret ve maddi zenginlik gibi kavramların insan yaşamının içini boşalttığını düşünerek çok zengin bir ailenin çocuğu olmasına rağmen bu maddi zenginlikleri bir tarafa itmiş, küçük bir kasabada yaşamını sürdürerek felsefeyle ilgilenmiştir.

Bu parçada filozofun taşıması gereken hangi özellik vurgulanmıştır?

- A) İlgilendiği konular tüm insanlık için geçerli olmalıdır.
- B) Düşüncesiyle pratik yaşamı arasında tutarlılık olmalıdır.
- C) Çevresinde olup biten her şeyi sorgulamalıdır.
- D) Hem çevresini etkilemeli hem de çevresinden etkilenmelidir.
- E) Hayal gücü ve sezgileri güçlü olmalıdır.

12. Filozof “Ben bilirim.” diyen bir kişi değildir. Bunu söyleyen bir kişi zaten dış dünyayla ilişkisini kesmiş sayılır ve yeni bilgilerin varlığını reddetmiş olur. Aynı zamanda filozof kendi düşüncelerinin yanında başka filozofların görüşlerini, sistemlerini de öğrenmelidir. Ancak o zaman filozof kelimesinin anlamı olan “bilgiyi arayan kişi” durumunu korur.

Parçada filozofların hangi özelliği vurgulanmıştır?

- A) Subjektif bir bakış açısına sahip olmaları
- B) Tutarlı olmaları
- C) Tümel bilgiyi aramaları
- D) Dogmatik olmamaları
- E) Bilimin sonuçlarından yararlanmaları

1. Felsefeyi sanatla özdeş görmek vahim bir hatadır. Saniyet değerin en yüksek örnekleri felsefeden önce mitolojide yer alır. Bir mitosu dinlerken etkilenme düzeyimize göre bir yerde “keşke gerçek olsa” dediğimiz olmuştur. Oysa hangi felsefi düşünce katı bir mantıklılık içinde çelişkisiz biçimde sunulurken haz sağlamıştır ki? Hazın aksine bir felsefi metnin kendisini farklı kılan katı bir mantıkla aklımızı çalıştırıcı olması değil midir?

Bu parçada felsefenin hangi özelliği özellikle vurgulanmıştır?

- A) Refleksif olma B) Öznel olma
C) Rasyonel olma D) Sorulara dayalı olma
E) Kümülatif olma

2. Felsefi düşünme, âdeta bir şehrin ortasındaki en yüksek tepeden şehrin bütün alanını seyretmeye benzer. İnsan felsefi düşünme sayesinde varlığı bir yönüyle değil, mümkün olan bütün yönleriyle görme olanağını bulur.

Bu parçada, felsefede hangi özelliğin bulunduğu öne sürülmektedir?

- A) Akla dayalı tutarlı bir etkinlik olma
B) Bütünleştirici olma
C) Kişisel yaratıcılığa dayanma
D) Tarihsel nitelik taşıma
E) Yığılgan bir bilgi olma

3. Felsefe tarihi, aynı konular üzerine farklı filozofların görüşlerinden oluşur. Her filozofun belirli bir konuya getirdiği çözüm ya da düşünce, o filozofun mantığıyla şekillenmiştir. Bu yüzden felsefe ile ilgilenmek, insanın, bindiği geminin nereye gittiğini bilmeden seyahate çıkması gibidir.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefe subjektif bir etkinliktir.
B) Felsefe tarihi, aynı sorulara verilen farklı cevapların tarihidir.
C) Felsefede son söz, bitmişlik yoktur.
D) Her filozof, felsefi konulara farklı bakış açılarıyla yaklaşır.
E) Her filozof kendi çağının düşünsel otoritelerine bağlıdır.

4. Einstein, “Ne hazin bir çağda yaşıyoruz. Bir ön yargıyı ortadan kaldırmak, bir atomu parçalamaktan daha zor.” der. Bu sözünü insanlardaki kalıplaşmış ve sorgulanmayan düşünceleri ortadan kaldırmanın ne kadar zor olduğunu anlatmıştır. Bu durumun ortadan kalkması için de felsefenin gerekli olduğunu vurgulamış ancak felsefe ile ilgilenen toplumların ön yargılarından kurtulabileceğini belirtmiştir.

Buna göre, felsefe için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Felsefe ancak otoriter rejimlerle varlığını sürdürebilir.
B) Felsefe dinsel otoritelere dayanarak düşüncenin önünü açabilir.
C) Felsefi çalışmalar insanların bakış açılarını geliştirirken onlara eleştirel bir bakış açısı da kazandırır.
D) Ön yargıların varlığını sürdürdüğü her toplum felsefeyle ilgilenmiştir.
E) Felsefi çalışmalar geliştiğinde atomu parçayalayacak güce ulaşılabilir.

5. Bazı aydınların felsefeden anladığı şey, belirlenmiş bir yapının içinde hareket edip kalıp sözler beyan etmektir. Bu yapının kendisine itiraz ve müdahale ise bütünüyle bakış açılarının dışındadır. Bu hazır yapının daimî olumlanması, başları her sıkıştığında Tanrı sözü müşçesine başvurdukları otoritelerin kitaplarıyla birleştiğinde ortaya çıkan tablo hâkim güçlere yaranma çabasıdır. Öte bir şey değildir.

Bu parçada anlatılan felsefe anlayışında eksik olduğu düşünülen nitelik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Evrensel düşünme B) İdeali tasarlama
C) Eleştirel olma D) Rasyonel düşünme
E) Tutarlı olma

6. Felsefe yapmanın koşullarından biri cesur olmaktır, otoritelere boyun eğmemektir. Yaygın biçimde kabul gören her türlü inanç ve yargı sistemine “acaba” tutumuyla bakmaktır, felsefe. Mantıksal olarak yanlışlığı açığa çıkan savlarında ısrarcı olmak değildir filozof inadı. Doğruluğuna inandığı savları; gerekçelendirmesi çürütülmediği sürece savunmaktır felsefi ısrar.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi felsefi tavrı bağdaşmaz?

- A) Şüpheli olma
B) Özgür düşünme
C) Akla dayanma
D) Temellendirmeye önem verme
E) Düşüncelerini doğrulama ısrarında olma

7. Umutların ve tasaların karşısında belirsizlik acıdır ama avutucu peri masallarının desteği olmadan yaşamak istiyorsak dayanıklı olmak zorundayız. Felsefenin sorduğu soruları unutmak da bunlara tartışılmaz yanıtlar bulduğumuza kendimizi inandırmak da iyi değildir. Kesinlik olmaksızın ama duraksamalarla felç de olmaksızın yaşamayı öğretmek, felsefenin, çağımızda onu inceleyenler için yapabileceği belki de başlıca şeydir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi felsefi etkinliğe aykırı bir tavidir?

- A) Akla dayalı sorgulamaya yönelmek
- B) Sürekli olarak bilgiyi aramak
- C) Yaşamı bilinçli bir şekilde örgütlemek
- D) Eleştirel bir tavırla bilinmeyen sorgulamak
- E) Bilmenin temeline inancı koymak

8. Felsefi düşünmenin tarihi, ilerici-gerici ölçütüyle değerlendirilemez. Felsefede ancak temellendirmesi mantıksal olarak çürütülen bilgi geçerliliğini yitirir. Dolayısıyla felsefedeki doğruluk, bilimsel olarak ilerlemeci mantıkla ele alınamaz. Çünkü felsefi düşünme birbirini aşan değil, sadece çoğalan bir bilgi üretme sürecidir.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği açıklanmaktadır?

- A) Bütüncül olması
- B) Yığılımlı olması
- C) Evrensel olması
- D) Refleksif olması
- E) Kavramsal olması

9. Zaman ve mekân, felsefeyi kategorize eden varlık formları değildir. Bu nedenle felsefi bilgiler, nesnel dayanağı olan varlık alanıyla sınırlı olamaz. Felsefe tarihine bakıldığında tamamlanmış cevaplar göremezsiniz. Aynı soruya verilen, sürekli geliştirilerek artan cevaplar bulursunuz. Bu cevapların nihai noktasını ise asla bilemezsiniz.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefenin bilgisel bir değeri yoktur.
- B) Felsefe, yalnızca varlık ötesi alanı konu edinmek zorundadır.
- C) Felsefe, nesnel dünyanın bilinebilmesini hazırlayan bilgiler içerir.
- D) Felsefede kesinlik ve bitmişlik söz konusu değildir.
- E) Felsefe, varlığın özünü kavramaya yönelik bir düşünme çabasının ürünüdür.

10. Felsefe, var olanlar üstüne düşünen, anlamlar arasından bir hiyerarşi oluşturan ve bunların düzenlenmesine temel olacak genel ilkeleri araştıran bir kavrayış; kavrayışımızı yaşamla ilgili seçimlerimize ya da doğru kabul ettiğimiz değerlere bağlayan, böylece bildiklerimize dayanarak nasıl daha iyi yaşayabileceğimizi belirlemeye çalışan “bilgelik” olarak tanımlanabilir.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki hangi özelliğine değinilmemiştir?

- A) Var olanı ve olması gerekeni araştırma
- B) Varlık hakkında genel ilkelere ulaşma
- C) Düşünmeye dayanma
- D) Konusuna ilişkin dogmatik kabullerden uzak durma
- E) Daha iyi bir yaşamın nasıl olabileceğini sorgulama

11. Felsefe, kişisel bir etkinlik olup varoluşun temel sorunları karşısında insanın yönünü bulma çabasıdır. Bu çaba, filozofların kişisel varoluş deneyimlerinin belirli bir devrim hızına ulaşması sonucu gerçekleşip yaratıcılıkların birikiminden ve toplamından oluşur. Felsefe bilgisi ve kültürü, kişisel felsefi etkinlik göz ardı edilerek düşünüldüğü zaman statik bir yapı gibi görünür. Bu da klişeleşmiş düşüncelerin sürekli yinelenmesine yol açar. O zaman felsefe felsefe olmaktan çıkar, evrendeki ve toplumdaki her etkinliği sorgulama işlevini yitirir.

Bu parçada felsefeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Kişisel ve yaratıcı bir etkinlik olarak evrendeki her şeyi sorgulamalı, yeniliklere açık olmalıdır.
- B) Varlık ve olayları bilimlerden farklı olarak en genel biçimde ele alıp açıklamalıdır.
- C) Her dönemde, o döneme özgü düşünce sistemleri oluşturulmalıdır.
- D) Akla dayalı bir etkinlik olarak çelişkili yargılara yer vermemelidir.
- E) Felsefede ünlü filozofların düşünceleri benimsenmelidir.

12. **Sokrates:** “Daire şekil midir, yoksa bir şekil midir, diye sorsam şüphesiz bir şekil dersin.”

Menon: “Şüphesiz.”

Sokrates: “Çünkü başka şekiller de var, değil mi?”

Menon: “Evet.”

Sokrates: “O hâlde hem daireyi hem doğru çizgiyi hem de eğri çizgiyi içine alan bu şekil dediğin şey nedir?”

Bu diyalog, felsefenin özellikle hangi özelliğine vurgu niteliğindedir?

- A) Öznel olmasına
- B) Tümel bilgiyi aramasına
- C) Akıl yürütmeye dayanmasına
- D) Tutarlı olmasına
- E) Kümülatif olmasına

1. Günlük yaşamdaki sorularımız cevaplarıyla anlamlı sorulardır. Bilimsel disiplinlerin tartıştığı sorular da cevapları olmadan bir yanı eksik kalacak sorulardır. Oysa felsefe soruları salt soru olarak bir problemi ortaya koyan, yeni bir tartışma alanını yaratan dinamik sorulardır. Yani soru ortaya konulduğunda zaten felsefe adına yapılması gereken gerçekleşmiş demektir.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

- A) Felsefe soruları öncelikle filozofun kendisine sorduğu sorulardır.
- B) Felsefe soruları cevabı nesnel olabilecek sorular değildir.
- C) Felsefe soruları kendi başına anlamlı sorulardır.
- D) Felsefe soruları "..... nedir?" tarzında sorulardır.
- E) Felsefe sorularına verilen cevapların her biri yeni bir soruyu doğurur.

2. "Bu budur, çünkü bu şudur." formundaki bir önerme hangi adla tariflenirse tariflensin felsefe değildir. Ancak kesin sonuçların var olduğu yerde hızlı cevaplar geliştirilip verileri formelleştirme mümkündür. Matematikteki, fizikteki birçok problemin çözümü bu şekilde olur ve olmalıdır da. Oysa felsefenin bu biçimde bir soru oluşturma ya da cevap geliştirmesi mümkün değildir.

Bu parçada "felsefe soru"larıyla ilgili hangi özelliğin vurgulandığı söylenebilir?

- A) Felsefe soruları pratik kaygıyla oluşturulmaz.
- B) Cevapları kestirmeden geliştirilecek nitelikte değildir.
- C) Felsefe soruları söz oyunları geliştirmek için üretilmez.
- D) Felsefe soruları her filozofun içsel konuşmasıdır.
- E) Felsefe soruları ön açıcı nitelikte olan sorulardır.

3. Her soru felsefi soru değildir. Bir soruya çok çabuk nesnel ölçülere uyan cevaplar veriliyorsa o soru felsefi bir nitelik içermez. Felsefe derin tartışmalar başlatan, cevaplarının nesnel zemini olmayan sorulardır. Bu nedenle genellikle felsefe anlama yönelik sorulardır. Adaletin kelime tanımını yapabilirsiniz ya da herhangi bir adalet uygulamasını benimsediğinizi söyleyebilirsiniz. Ancak "adaletin ne olduğunu" sadece felsefi bir sorgulamayla ortaya koyabilirsiniz.

Bu parçaya göre, aşağıdaki sorulardan hangisi felsefi bir sorudur?

- A) Romadaki kişilikleri açıklayan en doğru kuram nedir?
- B) Yağmurun yağmasında buharlaşma düzeyinin etkisi nedir?
- C) Bu doğa olayı, nasıl bir matematiksel formülasyonla açıklanır?
- D) Evren yaratılmış mıdır kendiliğinden mi var olmuştur?
- E) Güzel olmak için estetik ameliyat gerekli midir?

4. Felsefeyi felsefe yapan ne kişisel aklın ürünü olmasıdır ne de düşünme sürecini nesne edinmesidir. Felsefeyi bugüne kadar zenginleşerek geliştiren, ona dinamizmi sağlayan sorgulama potansiyelidir. Hiçbir yanıt, sorgulama sürecini kesintiye uğratacak bir doyum sağlamamıştır. Bu nedenle varacağı bir yere göre tanımlanmaz felsefe, sürekli bir yere varma çabasının sorularıyla anlam kazanır ancak.

Bu parçada felsefenin hangi niteliği vurgulanmaktadır?

- A) Öznel olması
- B) Soruların cevaplardan önemli olması
- C) Refleksif olması
- D) Temellendirmeye dayalı olması
- E) Rasyonel olması

5. Günümüz toplumlarında bilginin kazandığı önem açıktır. Bu bilgi toplumları “gelişmiş toplumlar”dır. Gelişmiş toplumlara baktığımızda mutlaka felsefi çalışmalarla karşılaşırız. Örneğin; Almanya’da Kant, Fichte, Schelling gibi filozoflar önemli düşünceler ortaya koymuştur. Bu nedenle ülkede bir eleştiri kültürü gelişmiş ve bu eleştiri kültürü bilimsel çalışmalara öncülük etmiştir.

Bu parçada felsefenin hangi işlevi üzerinde durulmuştur?

- A) Doğayı ve insanı sorgulama, gerçeği arama
- B) Bireye sorgulayıcı bir tavır kazandırıp onu bilimsel çalışmalara yönlendirme
- C) Yeni bilgiler ortaya koymada öncülük etme
- D) Zihnin yapısını ve olanaklarını ortaya koyma
- E) Bilime egemen olma

6. Descartes’a göre sadece hayvanlar durmaksızın vücutlarını besleyecek yiyeceği ararlar. Bütün dertleri bedensel isteklerini gidermektir. Ama insanlar için sadece bedensel isteklerin tatmin edilmesi yeterli değildir. İnsanlar için ruhlarını doyurmak daha önemlidir. Ruhun doyması da bilgelğe ulaşmakla yani felsefi etkinlikle mümkün olur.

Buna göre, felsefe insanların hangi ihtiyaçlarını gidermelerine olanak tanır?

- A) Kişiler arası ilişkilerin düzenlenmesi
- B) Pratik ihtiyaçların tatmini
- C) Günlük yaşamın kolaylaştırılması
- D) Bilme ve anlama ihtiyacının giderilmesi
- E) Temel dürtülerin doyurulması

7. Demokritos, bilginin tek kaynağının “duyum” olduğunu söyler. Fakat duyular aracılığıyla farkına varılan nitelikler; renkler, kokular, tatlar eşyanın özünde bulunan gerçek değil, duyu organlarıyla edinilen öznel izlenimlerdir. Demokritos bu görüşleriyle “Bilgi insana göredir.” diyen sofistlere ve “Evensel bilgi imkânsızdır.” diyen septisizme zemin hazırlamıştır.

Bu durum, aşağıdaki görüşlerden hangisini destekler?

- A) Filozoflar, kendilerinden sonra ortaya çıkan felsefi görüşleri etkiler.
- B) Felsefe sistemleri, çağa damgasını vuran olgulardan etkilenir.
- C) Bilimler geliştikçe filozofların ele aldığı sorunlar da artar.
- D) Felsefe akımları, bireysel çabaların sonucunda ortaya çıkar.
- E) Filozof, varlığın tümel bilgisine ulaşmaya çalışır.

8. Günlük yaşamda her insan doğal olarak bazen kendisini şaşırtan problem, olay ya da durumlarla karşılaşır. Bu merakını gidermeye çalışan insan, birçok soru sorar ve bu sorulara cevap bulmaya çalışır. Bu ise felsefenin doğuşuna kaynaklık eder.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi felsefenin cevap aradığı sorulardan biri değildir?

- A) Doğru bilgiye ulaşılabilir mi?
- B) Sanat, doğanın taklidi midir?
- C) Varlık var mıdır?
- D) Uyulması zorunlu bir ahlak yasası var mıdır?
- E) Geçmişten günümüze uygulanan siyasi yöntemler hangileridir?

9. İnsanın günlük hayata, hayatın anlamına, diğer insanlara ve nesnelere, bunun yanında ahlaka, sanatın ne olduğuna dair soruları ve yanıtları vardır. İnsan bu konularla ilgili olarak geçmişte de sorular sormuş ve cevaplar ortaya koymuştur. Böylelikle felsefe yaptığının farkına varmasa da felsefenin bir ucundan tutmuş ve felsefenin soru sorma etkinliğini ortaya koymuştur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi felsefe sorularının temel amacıdır?

- A) Bilgi birikimi oluşturmaya çalışmak
- B) İnsanın doğaya egemen olmasını sağlamak
- C) İnsanın her şeyi olduğu gibi kabul ettiğini göstermek
- D) Felsefenin diğer bilimlerden farkını göstermek
- E) İnsanı, gerçeği anlamaya ve tanımaya yöneltmek

10. İstanbul’da gerçekleştirilen Dünya Felsefe Kongresi’nde birbirinden ilginç toplantılar yapıldı. Dünyanın dört bir yanından gelmiş insanların düşünceleri ortaya kondu ve çeşitli konular tartışıldı. Bu tartışmalarda; insan hakları, özgürlükler, demokrasinin geleceği, küreselleşme, yoksulluk, şiddet, terör, barış, bilimdeki yeni gelişmeler, yaşamın her alanındaki farklı düşünce biçimleri, bunların gelişimi ve geleceği gibi konular ele alındı.

Bu parçaya göre, felsefenin işlevi ne olmalıdır?

- A) Toplumun temel sorunlarını ele almalıdır.
- B) Dünyayı, insanı ve toplumu ilgilendiren sorunlara çözüm aramalıdır.
- C) İnsanların nasıl davranmaları gerektiğini göstermelidir.
- D) İnsanın geleceğinin nasıl olacağını tahmin etmelidir.
- E) Karşılaşılan her soruna çözüm üretmelidir.

1. Günümüzde felsefe ve felsefe etkinliği birçok gerekçe sunularak yaşamımızdan uzaklaştırılmaya, çıkarılmaya çalışılıyor. Oysa insanın kendi varoluşunun bilincine vardığı yerde düşündükleri nasıl önemsiz olabilir veya hangi gerekçe insanları “bilme isteği” etkinliğinden uzaklaştırabilir? Başkalarının belirlediği doğruları derinlemesine araştırmadan kabul ederek onları savunmak ne derece tutarlıdır? Bu kabullere alışmak hayatı belli sınırlar içerisinde kolaylaştırabilir, hatta insanı mutluluğa bile götürebilir ve insanlar bu rahatlığı bırakıp felsefenin pek de rahat olmayan, yorucu yollarına yönelmek istemeyebilir. Ama bu çetrefilli yollar, yolcusuna zorlukların yanında belli belirsiz bir huzuru, mutluluğu da getirebilir. Eğer zor olan yol seçilip de mutluluğa ulaşılabilmişse bu mutluluk hazır olanın vadettiğinden çok daha değerli olacaktır.

Bu parçada felsefenin yaşamımıza sağladığı hangi temel fayda üzerinde durulmuştur?

- A) Evren ve yaşamla ilgili sorunlarda bireye düşünsel bir temel sunmak
- B) İnsana “insan” olduğu için değerli bir varlık olduğu düşüncesini kazandırmak
- C) Bireyin anlama ihtiyacını gidererek onu düşünsel açıdan rahatlatmak
- D) Yaşamımıza yön veren kabullerin doğruluk değerini sorgulamamızı sağlamak
- E) Bilimlerin yaşamımızdaki katkılarına temel oluşturmak

2. Felsefe, insanın içinde yaşadığı dünyayı sorgular. İnsan, yaşamının bir anlamı olup olmadığını araştırır. Çünkü insan, hangi yaşamın iyi olduğunu bilmek ister. Felsefe bu isteği karşılama uğraşdır.

Bu parçada felsefenin hangi işlevi üzerinde durulmuştur?

- A) İnsanların anlama ve gerçeği görme gereksinimini gidermek
- B) Doğada ve toplumda ortaya çıkan olayları açıklamak
- C) Hem akıl hem de duyu verilerini temel almak
- D) Bilim ve felsefenin ilişkili olduğunu göstermek
- E) Düzenli ve tutarlı bilgilere ulaşmak

3. Dünyaya felsefeyle bakan insanla, bakmayan arasındaki fark hemen anlaşılır. Hayatında felsefeye yer açan insan, olmamış şeyler hayal ederek, “Neden olmasın?” der; felsefeyi bilmeyen insan ise çevresinde olup bitenlere bakarak sadece “Neden?” diye sorar.

Bu düşünceye dayanarak felsefenin bireye, aşağıdaki özelliklerden hangisini kazandırdığı söylenebilir?

- A) Okuma alışkanlığını geliştirir.
- B) Toplumsal gereksinimlerin karşılanmasına yardımcı olur.
- C) Toplumda başarılı olmanın yollarını gösterir.
- D) Merak ve sorgulama arzusunun giderilmesini sağlar.
- E) Yeni durumlara ayak uydurabilme yeteneğini geliştirir.

4. Merak bir şeyi anlamak ya da öğrenmek için duyulan istektir. Kuşku ise bir olguyla ilgili gerçeğin ne olduğunu kestirememekten doğan kararsızlıktır. Felsefe birinciyle soru sorma isteğini uyandırır. İkinciyle de sorulara verilen yanıtların inanmaya değer olup olmadığını irdelemeyi sağlar.

Bu parçaya göre, felsefenin insan üzerindeki etkisini aşağıdaki yargılardan hangisi en iyi açıklar?

- A) Değer yargılarımızı tekrar gözden geçirmeye yönlendirir.
- B) İnsanı araştırma yapmaya ve sorgulamaya yönlendirir.
- C) İnsandaki merak duygusunu uyandırır.
- D) Kuşkuyu bir amaç olarak görmemizi sağlar.
- E) Hayata olumsuz bakmamıza neden olur.

5. Bugün dünyayı değiştirmek, hatta eğer istersek onu tamamen ortadan kaldırmak gücüne sahip olduğumuzu biliyoruz. Ama, dünya üzerindeki herhangi bir değişikliği niçin ve hangi yönde yapmamız gerektiği konusunda ne bilim ne onun uygulaması olan teknolojinin bize herhangi bir şey söylemediğini, söyleme gücüne sahip olmadığını da anlamış bulunuyoruz. Bu eksikliği gideren felsefeden başkası olamaz.

Bu parçada felsefenin hangi yönü vurgulanmaktadır?

- A) Varlığı rasyonel ele alması
- B) Varlığın anlamına yönelik sorgulama olması
- C) Evrensel konuları incelemesi
- D) Öznel bir düşünceye dayanması
- E) Sistematiği ve yöntemli bir düşünme biçimi olması

6. Felsefe, insana derinliğine düşünmeyi, sorgulamayı, tenkit etmeyi öğretir. Mevcutta var olan her alana derinlikli bakma, faaliyetlerimizi onunla temellendirme imkânı verir. İnsana güven ve ümit vererek yeni fikir üretme kapılarını açar. Felsefe ayrıca, insana hayatta karşılaştığı şahsi veya toplumsal sorunları çözebilme yeteneği kazandırır.

Buna göre, felsefe insana aşağıdakilerden hangisini kazandırmaz?

- A) Eleştirel düşünmeyi
- B) Olaylara farklı bakmayı
- C) Üretici olmayı
- D) Mutlak doğrulara ulaşmayı
- E) Problemlere çözüm üretmeyi

7. “Ben bilmem dünyayı, ben bilirim sadece yaşadığım dünyayı.” sıradan insanın bu tavrı filozofla arasındaki en önemli farktır. Filozofların “dünya”yı anlama çabalarına karşın sıradan insanların sadece yaşadıklarını dünya zannetmeleridir.

Bu parçadan ulaşılabilecek en genel yargı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıradan insan düşünmeyen sadece eyleyen insandır.
- B) İnsanlar, dünyayı salt deneyimleriyle anlamlandırmalıdır.
- C) Filozoflar gerçeklikten koptukça asıl bilgiye ulaşır.
- D) Felsefe ele aldığı konunun genel anlamını araştırır.
- E) Her insan filozof olamaz.

8. Hayata dair sorular sormayan bir insanın felsefe yapması mümkün değildir. Yaşamın anlamına yönelik soru sorma zorunlu ve doğal bir eğilim değildir. Bu sorgulama için dolayısıyla hayatın anlamı üzerine düşünmek için farkındalık hâlinde özgürce sorular geliştirmek zaruridir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Felsefe sorgulayıcı bir düşünmedir.
- B) Yaşamın sürdürülmesinde eleştirel düşünme zorunludur.
- C) Felsefi düşünme, belirli bir bilinçlilik hâli gerektirir.
- D) Felsefi düşünme iradi bir yönelimi gerektirir.
- E) Yaşamın anlamı felsefenin doğal konusudur.

9. Felsefe, nesnesiz olan savlarla ilerleyen hiç bitmeyecek bir egemenlik mücadelesinin verildiği, bu egemenlik mücadelesinin ise dönem dönem farklı biçimlerde el değiştirdiği bir “ebedî kavga alanıdır.” Felsefenin bu yönü insanlık tarihinin ilerletici bir unsurudur.

Bu parçadan;

- I. felsefenin toplumsal işlevi olduğu,
- II. felsefenin bilimsel işlevi olduğu,
- III. felsefenin tarihsel işlevi olduğu

sonuçlarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

10. “Doğrulanma Hastalığı” diyorum ben bu duruma. Bazı insanlar kendi bildiklerini mutlak nitelikte görüp her türlü olayın bildikleriyle uyumlu olduğu iddiasındadır. Bu insanların zamanla akıl gözü köreldiği için zihinlerinde son gördüklerinin dondurulmuş hâli vardır. Bir taraftan hayat akarken, değişirken bu tür kişiler sadece o görüntüyle gerçeği kavradıklarını sanır. Bu hastalığın tek tedavisi kişiye kendilik farkındalığı yaratabilen felsefi düşünmedir.

Bu parçaya göre, felsefi düşünme aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) Doğmatik düşünme
- B) İdeolojik düşünme
- C) Özbilinçli düşünme
- D) Dinsel düşünme
- E) Sanatsal düşünme

11. Filozofları büyük ölçüde birbirinden ayıran, felsefede devrim adı verilen kimi zaman kesitlerinde felsefenin neliğine ilişkin olarak ileri sürdükleri görüşlerdir. Ama bu görüşler ne denli farklı bir biçimde ortaya çıkarsa çıksın yine de bütün etkinliklerin ortak paydası, var olan, düşünme ve dil arasındaki ilişkilerin çözüm denemesi gibi görünmektedir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Dil, felsefenin varlık alanıdır.
- B) Felsefe sadece somut varlığı inceler.
- C) Felsefenin nesnesi belirlenemez.
- D) Felsefe ön kabullü incelemeyi kendini kurtaramaz.
- E) Felsefenin nesnel tanımı yapılabilir.



BÖLÜM 1

Felsefeyi Tanıma

TEST 1

1. C 2. A 3. C 4. C 5. C 6. E 7. C 8. D
9. A 10. A

TEST 2

1. D 2. A 3. D 4. E 5. E 6. D 7. B 8. B
9. A 10. B 11. B 12. D

TEST 3

1. C 2. B 3. E 4. C 5. C 6. E 7. E 8. B
9. D 10. D 11. A 12. B

TEST 4

1. C 2. B 3. D 4. B 5. C 6. D 7. A 8. E
9. E 10. B

TEST 5

1. A 2. A 3. D 4. B 5. B 6. D 7. D 8. B
9. E 10. C 11. A